

DEN SVENSKA TROLLFABRIKEN

Eskilstuna-Kurirens granskning hyllas

Eskilstuna-Kurirens Mathias Ståhles genomlysning av det organiserade hatet och hoten mot framför allt nyhetsredaktioner fick enorm spridning över hela landet under torsdagen. Reportaget delades och kommenterades i sociala medier av personer som Malena Ernman, Magnus Betnér, Lina Thomsgård, DN-journalisten Niklas Orrenius, och underhållaren och debattören Özz Nûjen, och även av ett mycket stort antal privatpersoner som gav tidningen sitt stöd och sin uppmuntran. Här är några reaktioner i sociala medier.

”Läs artikelserien om hur den svenska trollfabriken arbetar!”
Lars Lindström, Expressen

”Mycket, mycket bra jobbat! 10 stjärnor av 5 möjliga!”
Catharina Jerbo

”Fruktansvärt, men tack till ekuriren för bra granskning!”
Petra Kahn

Jättebra artikel! Ut med trollen i ljustet!
Jörgen Caceres

”
Obehaglig rapportering men ack så viktig.
Robin Tannarp, MUF

Här svarar de ansvariga

Nina Drakfors: Jag är ingen trollmamma

– Jag är ingen trollmamma. Det säger SD-politikern Nina Drakfors, 45, som till nyligen varit Granskning Sveriges enda ansikte utåt. Hon säger att hon lämnade Granskning Sverige redan i december. Men hon fortsätter att stötta deras metoder och hylla dem på Twitter.

Nina Drakfors började sin politiska bana som kommunpolitiker för Socialdemokraterna. Men efter valet 2014 bytte hon parti och blev Sverigedemokrat i sin hemkommun Skara. Det är hon fortfarande, även om hon lämnade sitt nämnduppdrag i barn- och utbildningsnämnden i somras.

Inför Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs Tidning granskning söker vi henne för en kommentar men hon svarade inte på våra frågor. Dagen efter vår första publicering återkommer hon. Nu vill hon plötslig kommentera våra uppgifter och är beredd att svara.

– Jag har ett heltidsjobb, eget företag och är aktiv inom politiken, jag var tvungen att välja vad jag skulle lägga tiden på, säger Nina Drakfors och förklarar att hon redan femte december förra året meddelade via sociala medier att hon skulle träda tillbaka från sin aktiva roll inom Granskning Sverige.

Nina Drakfors står ändå kvar som kanalens ansikte utåt på hemsidan och har hittills varit kanalens enda riktiga talesperson. Hon står också själv för ett 30-tal inspelningar som lagts ut på sajten. Alla övriga medlemmar är anonyma.

– Jag kommer fortsätta ringa makthavare och ställa frågor,

säger hon och förklarar att hon tycker att Granskning Sverige är ett bra exempel på hur vanligt folk kan få komma till tals.

Hon ser heller inga problem med Granskning Sveriges värdegrund eller arbetsmetoder. Hon förnekar också att det finns några kopplingar till Sverigedemokraterna eller hatsajten Fria Tider.

– Vi står för allas lika värde. Vi är inte rasistiska.

Enligt Granskning Sveriges hemsida är hon också fortsatt den som tar emot donationer till verksamheten eftersom det krävs en riktig identitet för att hantera pengar. Det bekräftar också Nina Drakfors men menar att det bara är fram tills dess att någon annan kan ta över. Hon hävdar också att hon uppmanat människor att inte ge just nu men av det syns inget på hemsida.

Vilka som donerat pengar vill hon inte berätta.

– Det är vanliga människor som tröttnat på medias lögn, säger hon.

I samband med att vi först sökte Nina Drakfors för att kommentera uppgifter om Granskning Sverige ringer en mansperson som kallar sig ”Johan Andersson” för att svara på de mejlade frågorna i hennes ställe.

Nina Drakfors har gjort ett 30-tal inspelningar för Granskning Sveriges räkning. Till skillnad från de andra medarbetarna framträder Nina Drakfors under eget namn i sina egna inslag. Hon säger nu att hon har lämnat Granskning Sverige men så sent som på torsdagseftermiddagen hyllade hon Granskning Sverige på Twitter. FOTO: ING-MARIE JONSSON

Pseudonymen används av en av Granskning Sveriges huvudadministratörer.

– Nina har slutat med Granskning Sverige, säger han och berättar att han läst frågorna i mejlet.

Men hon står ändå kvar som kontaktperson på hemsidan?

– Hon har avbrutit sitt engagemang hos oss. Vi har bara inte hunnit uppdatera den biten, säger rösten som kallar sig Johan Andersson.

På torsdagen avslöjade Eskilstuna-Kuriren att administratörerna bakom Granskning Sverige byggt upp en hemlig redaktion där anonyma nättroll kan få hjälp med att förvandla sina smyginspelade trolksamtal till färdiga videoklipp på Youtube. De som deltar i arbetet erbjuds ersättning om klippen får mer än 3 000 klick.

Rösten som kallar sig Johan Andersson säger att inga sådana pengar betalats ut. De pengar som kommit in är donatio-

ner från sajten lyssnare. Han vill inte säga hur mycket pengar det rört sig om.

Granskning Sveriges hemsida, där länkar till hundratals klipp finns samlade i åtta nyhetskanaler, ligger placerad på den främlingsfientliga nättidningen Fria Tiders server. Det fungerar som en samlingssida för smyginspelade ljudklipp med politiker, journalister och människor som uttalat sig i medier i olika ämnen.

I de intervjuer som Eskilstuna-Kuriren gjort med trollfabrikens anonyma medarbetare förnekar en av dem att det skulle finnas någon koppling mellan Granskning Sverige och Fria Tider. Signaturen ”Johan Andersson” säger nu samma sak.

Daniel Pohl, chefredaktör på den anti-rasistiska tidningen Expo, tycker inte att det är så förvånande. Nättidningen och trollfabriken har olika målgrupper, säger han.

– Även om de skiljer sig åt så är syftet bakom Fria Tider och Granskning Sverige i grunden detsamma: Att förmedla en politisk berättelse som framställer Sverige som utlämnat åt en politisk elit som förrätt landet. Den här berättelsen kan berättas på flera olika sätt och Granskning Sveriges roll är då att spela det svikna folkets röst. I deras värld kan vem som helst vara en makthavare.

Hur många som arbetar aktivt med inslagen som sprids av Granskning Sverige går inte att säga säkert. Journalisten Jack Werner, som var med och skapade den populära Viralgranskaren, tror inte att de behöver vara särskilt många.

– Den frågan är svår att besvara, inte minst för att många av den här sortens grupper är stängda och dolda. I min kommande bok skriver jag om en av dem, som jag av en slump hamnade i. Där hade de en väldigt intressant copy paste-strategi

för att få ut sitt budskap, som jag tror andra också använder, säger han.

Genom att skapa en bank av kommentarer som kan klipp- och-klistras in i olika kommentarsfält kan en liten grupp nättaktivister skapa intrycket av att de är en stor folkrörelse. Granskning Sverige gör samma sak med ljudklipp.

Eskilstuna-Kuriren har fått ta del av ett utkast till Jack Werners bok om vandringssägner, myter och bluffar på nätet som utkommer i januari 2018. Där skriver han:

”Propaganda går ut på att förhålla sig till ljuset så den skugga man kastar blir så stor som möjligt. Att verkligen ge intrycket av att ens läger är det största, mest engagerade och mest passionerade kräver mer arbete, till exempel att tillbringa dygnets alla vakna timmar med att skriva kommentarer på internet. När aktivistkollektivet Researchgruppen 2013 granskade kommentarerna som publicerats på ett antal av de större högerextrema sajterna visade sig endast 183 enskilda skribenter stå för 366 291 kommentarer av totalt en halv miljon. Det betyder 2 000 kommentarer per person, och ger en helt annan bild av hur spridda åsikterna i deras läger egentligen är.”

Mathias Ståhle
mathias.stahle@ekuriren.se
016-15 62 08

Kristina Levin
kristina.levin@ekuriren.se
0152-474 08

Hur ser du på trollfabriker? Hur påverkar det demokratin tycker du? Hur känns det att själv bli trollad av sådana fabriker?

Malena Ernman. FOTO: TT

Malena Ernman:

– Trollfabrikernas övertydliga avsikt är ju att polarisera samhället. Dom ger debatten anabola steroider med sina drev och falska citat. Hela samhället har liksom gått i fällan. Inför valet så krävs det i princip ett mikroskopiskt laboratorium för att se skillnaden mellan partierna men sen verkar dom hellre gå i döden än att uttrycka ett enda vänligt ord till varandra. Det känns som vi har infört det amerikanska tvåpartisystemet och det verkar ju inte fungera så bra i längden ser vi nu med Trump och så...

– Det är ingenting som påverkar mig överhuvudtaget. Det finns många som har det betydligt värre. Men det är klart att det märks när dom drar igång. Efter nyårsdikten i SVT till exempel. Om jag fick en krona för varje falskt citat som jag tillskrivits på sociala medier så behövde jag inte jobba mer... Det som är oroande däremot är att det uppenbarligen finansieras och att opinionsbildning på social medier har blivit en kostnadsfråga. Det är oerhört mycket svårare att få organisk spridning på Facebook till exempel. Man ska betala... och det kommer gynna dom som finansieras. Det är ett kommande stort demokratiskt problem tror jag.